

L'oligarquia russa, que es va enriquir gràcies a la liberalització econòmica postsoviètica, ha perdut milers de milions de dòlars a causa de la crisi financera. El Kremlin ha confegit un pla d'ajut per a salvar les empreses, però també per a tenir sota control aquests poderosos multimilionaris.

La nova Rússia imperial, la que s'ha construït gràcies a l'explotació dels recursos naturals d'aquest immens país, s'ensorra. El valor del patrimoni net dels 25 homes més rics de Rússia, valorat en més de 300.000 milions de dòlars, s'ha reduït d'un 77% arran dels efectes derivats de la crisi financera mundial. Segons els càlculs de l'agència Bloomberg, al capdamunt del rànquing de pèrdues hi ha el magnat de l'acer Vladímir Lisin, el cinquè rus més ric, que ha perdut 22.000 milions de dòlars. Lisin va seguit ben de prop, amb una pèrdua de 20.000 milions de dòlars, per Roman Abràmovitx, el segon dels russos més rics, conegut perquè és el propietari del Chelsea, el famós club de futbol londinenc. El tercer en el rànquing és Aleksei Mordatxov, un altre magnat de l'acer, amb 19.000 milions en pèrdues. Entre els oligarques que més diners hi han perdut, uns 16.000 milions de dòlars, hi ha també Oleg Deripaska, que ha bastit la seva fortuna sobretot en la indústria de l'alumini. Deripaska és

Gegants amb peus de fang

considerat l'home més ric de Rússia i el novè de tot el món, segons la revista *Forbes*.

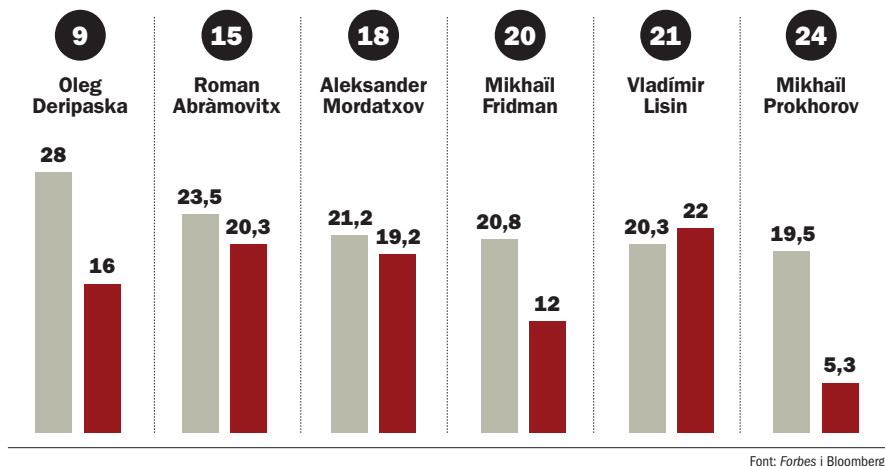
De fet, la majoria d'aquests oligarques figuren a la llista dels homes més rics del món que elabora aquesta revista. En aquesta classificació, calculada principalment sobre el valor de les participacions en empreses, hi ha set russos entre els 25 homes més rics del món i 19 que són entre els cent primers. Val a dir que entre els cent primers de la llista de *Forbes* hi ha 31 empresaris dels Estats Units,

però n'hi ha només quatre d'aquest país entre els 10 més rics. En aquest sentit, un dels principals oligarques russos, Aleksandr Lebedev, propietari del 30% d'Aeroflot –la principal companyia aèria russa–, situat en el número 39 de la llista de *Forbes*, considera que molts russos haurien de ser retirats d'aquesta llista per les pèrdues tan quantioses que han sofert. A més, Lebedev assenyala que l'“estúpida retòrica” del govern rus durant la guerra amb Geòrgia de l'estiu passat ha estat una de les principals causes de l'ensorrament del valor de la cotització de les empreses russes a la borsa.

Ara bé, hi ha diversos factors que expliquen la situació a què ha arribat l'oligarquia russa. En primer lloc, hi té a veure la gran quantitat de diner que alguns bancs d'arreu del món havien deixat als empresaris d'aquest país, immersos en una gran expansió i diversificació dels negocis. En esclatar la crisi econòmica, aquests bancs, adonant-se que els préstecs eren molt grans, van reclamar el retorn de part dels crèdits, cosa que la majoria d'empresaris no van poder satisfer. Els bancs, de fet, havien acceptat les accions d'empreses explotadores de petroli i gas com a aval d'aquests crèdits, en un moment, mesos enrere, en què el preu del cru sobrepassava els 145 dòlars per barril. Ara bé, quan el preu del petroli va caure més avall dels 70 dòlars, el valor de les accions dels gegants russos va començar a davallar en picat. De resultes d'això, els bancs que havien deixat diners als empresaris es van quedar sense prou aval per a assegurar els crèdits. Es calcula que l'ensorrament dels gegants del petroli i el gas, com Rosneft o Gazprom, ha fet que la borsa russa hagi perdut més d'un bilió de dòlars, el 70% del total, aquest darrer mig any. A més, segons fonts del banc BNP Paribas, totes aquestes circumstàncies han fet que els inversors estrangers hagin retirat 74.000 milions de dòlars de Rússia

Els sis grans oligarques i les seves pèrdues

- Posició en la llista de la revista *Forbes* dels homes més rics del món.
- Valor de la fortuna, expressada en milers de milions de dòlars, que aquesta revista atorga a cada oligarca, referit només a les seves participacions en empreses que cotitzen a la borsa.
- Pèrdues que han tingut en el mercat de valors.





EFE

Roman Abràmovitx, propietari del Chelsea, seguia l'evolució de l'equip durant un partit de la lliga anglesa, a Londres, a final de l'any passat.

des del mes d'agost. D'aquí ve que alguns experts considerin que Rússia travessa el pitjor col·lapse financer des de l'ensorrament de la Unió Soviètica, a principi de la dècada dels 90.

Pla de rescat. En vista d'aquesta situació, el govern rus ha elaborat un pla per a salvar les empreses de la fallida i, a la vegada, garantir que els principals sectors estratègics del país continuïn en mans russes. Això no obstant, el programa d'ajuts aprovat pel president Dmitri Medvedev i pel primer ministre Vladimir Putin, estimat en 50.000 milions de dòlars, no serà gratuït, perquè els oligarques hauran de lliurar una part de les accions de les seves companyies a l'estat i, fins i tot, la potestat de vetar-los algunes projectes econòmics. El pla de rescat forjat pel govern rus per salvar les grans compa-

nyies es pot interpretar també com un intent del Kremlin d'eliminar definitivament el poder dels oligarques. De fet, d'ençà que Putin va pujar al poder, l'any 2000, hi ha hagut una persecució implacable d'alguns dels oligarques menys afectes a l'actual primer ministre, com ara Mikhaïl Khodorkhovski, antic propietari de la petroliera Yukos i avui dia empresonat a Sibèria; o bé, Boris Berezovski, que actualment viu exiliat a Londres. En aquesta ocasió, el Kremlin podria utilitzar la crisi financera per acabar de rematar la feina i treure's de sobre definitivament l'amenaça que impliquen els oligarques com a grup de poder.

La intervenció del govern rus en l'economia es va començar a detectar a final del mes d'octubre passat, quan les reserves d'or i divises d'aquest país van caure més avall dels 500.000 milions de dòlars per primera vegada

en vuit mesos, cosa que podria ser un indicador que el Kremlin havia començat a introduir liquiditat en el sistema. En aquelles mateixes dates, Oleg Deripaska, propietari de RusAl, va rebre els primers 4.500 milions de dòlars d'ajut a través del Banc del Desenvolupament, un entitat estatal que depèn del Banc Central rus. Aquesta és, precisament, la quantitat que Deripaska havia manllevat a tot un seguit de bancs occidentals, amb l'aval del 25% de l'empresa Norilsk Nickel, i que havia de retornar totalment el 31 d'octubre. Deripaska havia comprat les accions de Norilsk Nickel el mes d'abril passat a un altre dels grans magnats, Mikhaïl Prokhorov, abans que el preu del níquel comencés a caure. Aleshores, el valor d'aquesta companyia va passar de 13.000 milions de dòlars a què es cotitzava el mes d'abril, a 3.300 el mes d'octubre. Per



Oleg Deripaska, propietari de Basic Element, conversa amb el president de Rússia, Dmitri Medvedev, durant la visita que va fer a una de les seves empreses quan era candidat a la presidència, el febrer d'enguany.

acabar-ho d'adobar, arran d'aquesta compra, Deripaska encara ha de pagar a Onexim Group, propietat de Prokhorov, un total de 1.400 milions de dòlars. Segons la revista *SmartMoney*, és difícil que Deripaska pugui fer front a

aquest deute, perquè la seva empresa es troba al límit de la fallida.

Pèrdues generalitzades. La crisi financera ha afectat un gran nombre d'homes forts de l'economia russa.

A banda dels oligarques més poderosos, com Deripaska o Abràmovitx, a la llista de pèrdues, segons l'agència Bloomberg, hi ha també noms com el de Vagit Alekperov, director executiu de l'empresa Lukoil, la segona petroliera del país, que ha perdut 12.000 milions de dòlars en el valor de les participacions de la companyia que posseeix aquest directiu. Al seu torn, Dmitri Ribolovlev va perdre 8.000 milions de dòlars a l'empresa Silvinit, la principal productora de potassi de Rússia. La llista d'oligarques que han perdut quantitats milionàries a conseqüència de la crisi financera mundial és molt llarga. En aquest sentit, cal destacar també el grup Alfa, propietat de Mikhaïl Fridman, German Khan i Aleksei Kousmitxov, que en conjunt han perdut un total de 12.000 milions de dòlars.

Mentrestant, per mirar de posar remei a aquesta situació, és previst que els dies 25 i 26 de novembre se celebri a Moscou la desena Conferència d'Inversors a Borsa de Rússia; un acte que comptarà amb la presència de molts d'aquests oligarques, i també amb alguns dels millors especialistes mundials en el sector financer, cosa que donarà als inversors russos l'oportunitat d'analitzar els canvis que ha viscut el mercat de valors i mirar de posar-hi remei.

Xevi Camprubi

Nascuts a l'ombra de Ieltsin

La caiguda de la Unió Soviètica i del sistema comunista a principi dels anys 90 va anar seguida d'uns anys de polítiques econòmiques ultraliberals portades a terme pel president Boris Ieltsin. Les grans empreses dels sectors estratègics, sobretot del petroli, del gas i de la mineria, van ser privatitzades. Tot un seguit de joves emprenedors van aprofitar una situació de manca de control per part de l'estat per amassar unes grans fortunes molt de pressa. Això no obstant, alguns d'aquells homes, com ara Boris Berezovski o Mikhaïl Khodorkovski, es van enfrontar amb el successor de Ieltsin, Vladímir Putin, i van ser apartats de la circulació amb acusacions de corrupció. Uns altres, en canvi, s'han pogut mantenir. Entre aquests es destaca Roman Abràmovitx, sobretot pel protagonisme que ha adquirit en el món del futbol. Abràmovitx, de 42 anys d'edat, va fundar la companyia petroliera Sibneft a principi dels 90, juntament

amb Berezovski, tot i que després els dos magnats es van enemistar, sobretot per la proximitat d'Abràmovitx a Vladímir Putin. Això no obstant, l'home més ric de Rússia és Oleg Deripaska, de 40 anys, propietari de l'empresa Basic Element, que actua en nombrosos sectors estratègics i és present als cinc continents. L'any 2004, el president Vladímir Putin, va col·locar Deripaska com a representant de Rússia al Consell de Cooperació Econòmica Àsia-Pacífic. Entre els principals oligarques russos hi ha també Mikhaïl Fridman, de 44 anys d'edat, que s'ha enriquit sobretot en els sectors del petroli i de la construcció. Aquest oligarca, però, es destaca pel fet de ser el protagonista d'un dels escàndols més recents de privatització que hi ha hagut a Rússia i que va esclatar el 2005, quan es va saber que dos anys abans havia comprat dues grans mansions del govern a un preu molt inferior al valor real.